

UNIVERSITATEA BABEȘ BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE STUDII EUROPENE
ȘCOALA DOCTORALĂ
RELĂȚII INTERNAȚIONALE ȘI STUDII EUROPENE
DOMENIUL DE DOCTORAT - SOCIOLOGIE

**JUSTIȚIA SOCIALĂ ȘI JUSTIȚIA LEGALĂ.
O PRIVIRE ASUPRA EVACUĂRIILOR FORȚATE ALE
COMUNITĂȚILOR ROME MARGINALIZATE DIN
PERSPECTIVA SOCIOLOGIEI DREPTURILOR OMULUI**

Coordonator științific:

Prof. Univ. Dr. ENIKŐ VINCZE

Autor: GHIȚĂ EUGEN

Cuprins

INTRODUCERE

CAPITOLUL 1 - CADRUL TEORETIC AL CERCETĂRII

- 1.1 Justiția socială și justiția legală – definiții și perspective
- 1.2 Dreptul la locuință: cadru internațional și implicații privind evacuările forțate
- 1.3 Segregarea și excluziunea locativă a comunităților rome
- 1.4 Conceptul de evacuare forțată în literatura sociologică și juridică
- 1.5 Intersecția dintre justiția socială și justiția legală în contextul evacuărilor forțate

CAPITOLUL 2

ASPECTE METODOLOGICE

- 2.1 Obiectivele și ipoteza cercetării
- 2.2 Metode de cercetare utilizate
- 2.3 Considerații etice ale cercetării
- 2.4 Limitele metodologiei utilizate

CAPITOLUL 3

LEGISLAȚIA DIN DOMENIUL LOCUIRII – JUSTIȚIA LEGALĂ

- 3.1 Cadrul legislativ internațional privind dreptul la locuire
- 3.2 Legislația națională privind locuința
- 3.3 Justiția legală versus aplicarea efectivă a drepturilor locative
- 3.4 Responsabilitatea statului în protejarea dreptului la locuire
- 3.5 Lacunele legislative și impactul asupra evacuărilor forțate

CAPITOLUL 4

POLITICILE ȘI SITUAȚIA LOCUIRII ÎN ROMÂNIA ȘI COMUNITĂȚILE ROME

MARGINALIZATE – NEDREPTATEA SOCIALĂ

- 4.1 Politici locative în România după 1989
- 4.2 Programele guvernamentale din sectorul locativ
- 4.3 Situația actuală a locuirii în România
- 4.4 Comunitățile rome marginalizate și problemele locuirii
- 4.5 Nedreptatea socială și impactul evacuărilor forțate

CAPITOLUL 5

HOTĂRÂRI JUDECĂTOREȘTI ȘI MECANISME LEGALE PRIVIND EVACUĂRILE FORȚATE ÎN ROMÂNIA

- 5.1 Cadrul juridic și competențele instanțelor în cazurile de evacuare forțată
- 5.2 Analiza hotărârilor judecătorești din România privind evacuările forțate

5.3 Cazuri relevante ale Curții Europene a Drepturilor Omului privind evacuările forțate

5.4 Diferențe între hotărârile instanțelor românești și cele ale Curții Europene a Drepturilor Omului

5.5 Impactul hotărârilor judecătorești asupra comunităților afectate

CAPITOLUL 6

EVACUĂRILE FORȚATE ALE COMUNITĂȚILOR ROME DIN ROMÂNIA: ANALIZĂ COMPARATIVĂ A CAZURILOR FOCȘANI, CLUJ-NAPOCA ȘI EFORIE SUD

6.1. Evacuări ale romilor și alocarea de locuințe sociale în orașul Focșani

6.1.1. Discriminarea instituțională

6.1.2. Contextul evacuărilor din Focșani

6.1.3. Criteriile de atribuire a locuințelor sociale și discriminarea indirectă

6.1.4 Condițiile precare de locuit – blocuri rămase în degradare pentru a justifica evacuările și demolarea

6.1.5 Anunțul demolării blocului G2 din Focșani din Cartierul Bahne, supranumit și blocul NATO

6.1.6 - Analiza știrilor cu privire la situația populației rome

6.1.7 Impactul evacuării asupra comunității rome din Focșani

6.1.8 Intervenția juridică și răspunsul CNCD

6.1.9 Perspectiva CEDO și standardele internaționale

6.1.10. Analiza critică a factorilor instituționali

6.2 Evacuările forțate ale comunității rome din Cluj-Napoca

6.2.1 Evacuarea din strada Coastei (2010) și relocarea în Pata Rât

6.2.2 Intervenția violentă a poliției în Pata Rât

6.2.3 Evacuarea din 2020 a unei familii din locuințe sociale

6.2.4 Reacția organizațiilor pentru drepturile omului și implicațiile generale

6.3 Evacuările forțate ale comunității rome din Eforie Sud

6.3.1 Contextul socio-economic al comunității și al evacuărilor forțate

6.3.2 Condițiile de relocare și alternativele locative oferite de autorități

6.3.3 Acțiunile în justiție și deciziile instanțelor

6.3.4 Consecințele evacuării asupra comunității

6.4. Analiză comparativă a cazului Eforie Sud cu Focșani și Cluj-Napoca

CONCLUZII GENERALE

Bibliografie

Rezumat

Cuvinte cheie: justiție socială, evacuări forțate, comunități rome marginalizate, justiție legală, locuire

1. Motivația cercetării, problematica și cadrul teoretic

Această teză abordează o problematică majoră, adesea ignorată în discursul public și politic: evacuările forțate ale romilor din România și implicațiile lor din perspectiva justiției sociale și a justiției legale. Studiul este motivat de recurența acestor evacuări, însoțite de lipsa alternativelor locative adecvate, precum și de efectele profunde asupra comunităților afectate: marginalizare, precaritate locativă, traume sociale și consolidarea stigmatizării etnice. Lucrarea își propune să analizeze, dintr-o perspectivă sociologică și juridică, modul în care instituțiile statului contribuie sau nu la respectarea dreptului la locuință, focalizându-se pe joncțiunea dintre lege, echitate și politici publice.

Demersul pornește de la distincția și corelația dintre două concepte-cheie: justiția socială și justiția legală. Inspirându-se din teoriile lui John Rawls, David Miller, Nancy Fraser și Loïc Wacquant, cercetarea definește justiția socială drept capacitatea societății de a asigura o distribuție echitabilă a resurselor, în timp ce justiția legală se referă la aplicarea imparțială și echitabilă a normelor juridice. Teza argumentează că, în contextul evacuărilor romilor, cele două dimensiuni intră în tensiune – legea poate fi respectată formal, dar generează consecințe profund inechitabile din punct de vedere social.

Cadrul teoretic este construit pornind de la noțiuni de sociologia drepturilor omului, sociologia urbană și studii esențiale asupra inegalității, fiind axat pe literatura despre excluziune socială, marginalizare spațială, rasializare și guvernare neoliberală. Se face apel la lucrări relevante privind dreptul la locuire (Harvey, Sassen, Petrovici), dar și la analiza conceptelor de capital simbolic și violență structurală, pentru a înțelege cum evacuările forțate devin practici de excludere instituționalizată. Dimensiunea analitică a fost dezvoltată printr-o reflecție asupra raporturilor dintre stat, lege și comunitățile vulnerabile, în special asupra modului în care autoritatea statului poate genera sau perpetua nedreptăți structurale.

Această primă parte a prezentării conturează miza lucrării: investigarea unui fenomen profund nedrept, cauzat nu doar de lipsa resurselor, ci și de mecanismele legale și administrative care îl legitimează. Teza nu se limitează la descriere, ci își propune să înțeleagă logica instituțională și să sugereze modalități concrete de a transforma politicile de locuire într-un instrument de incluziune socială.

2. Metodologia cercetării și considerațiile etice

Metodologia adoptată în cadrul acestei cercetări reflectă un demers sociologic complex, ancorat în realitatea trăită de comunitățile române afectate de evacuări forțate. Pentru a înțelege atât impactul acestor evacuări asupra persoanelor, cât și logica instituțională care le produce și le perpetuează, am optat pentru o abordare de tip calitativ, utilizând trei metode principale: analiza documentară, interviul semi-structurat și observația participativă. Cercetarea nu a urmărit o cuantificare a fenomenului, ci aprofundarea proceselor sociale și juridice care însoțesc evacuările, precum și a experiențelor trăite de persoanele evacuate.

Interviurile semi-structurate au fost realizate în trei locații – Focșani, Cluj-Napoca (zona Pata Rât) și Eforie Sud – și au vizat atât persoane evacuate, cât și avocați, activiști și experți implicați în apărarea drepturilor locative. Aceste interviuri au permis colectarea de date valoroase despre condițiile de locuire, traumele asociate pierderii domiciliului, interacțiunea cu autoritățile, precum și despre strategiile de reziliență ale familiilor afectate. Datele au fost coroborate cu observația participativă desfășurată pe parcursul implicării mele directe, în calitate de jurist și monitor al drepturilor romilor, în acțiuni de consiliere juridică, mediere sau litigare strategică. Această dublă poziționare – de cercetător și de actor implicat – a fost esențială pentru a înțelege nu doar „ce” se întâmplă, ci „cum” și „de ce” evacuările sunt afectuate și tolerate în mod sistematic de către autorități.

Reflecția asupra eticii cercetării a fost constant prezentă pe tot parcursul demersului. Având în vedere vulnerabilitatea crescută a persoanelor intervievate, am acordat o atenție deosebită consimțământului informat, protejării anonimatului și relației de încredere dintre cercetător și participant. În calitate de rom implicat în apărarea drepturilor comunităților afectate, nu am fost perceput drept un observator distant, ci drept un partener solidar în lupta pentru dreptate. Această relație a facilitat nu doar accesul la informații relevante, ci și asumarea unei responsabilități de reprezentare corectă a realităților trăite de interlocutori.

Lucrarea recunoaște limitele cercetării calitative: selecția cazurilor, deși fundamentată sociologic, nu poate reflecta toate formele evacuării din România; de asemenea, nu au fost realizate măsurători cantitative sau sondaje de amploare. Cu toate acestea, demersul calitativ a permis o înțelegere profundă și contextualizată a fenomenului, oferind o imagine detaliată asupra interacțiunilor dintre lege, politici și viața cotidiană a celor excluși locativ.

Metodologia aleasă nu doar că răspunde obiectivelor cercetării, ci reafirmă și necesitatea unei științe sociale angajate, în care cunoașterea este inseparabilă de solidaritatea cu subiecții

cercetați. Etica în acest caz nu se limitează la respectarea procedurilor formale, ci presupune implicare activă, reflectare și responsabilitate socială.

3. Analiza legislației, politicilor publice și a studiilor de caz

Lucrarea oferă o analiză riguroasă a legislației din domeniul locuirii și a cadrului instituțional care reglementează dreptul la locuință în România. Pornind de la Constituție, Legea locuinței nr. 114/1996 și până la Legea asistenței sociale nr. 292/2011, sunt examinate obligațiile statului în raport cu persoanele vulnerabile, în special cu romii marginalizați. Cercetarea arată că, deși la nivel formal există un cadru juridic ce recunoaște dreptul la locuire, aplicarea acestuia este marcată de inconsecvență, lipsă de voință politică și, uneori, de interpretări restrictive ce favorizează evacuările în detrimentul protecției sociale.

Pe lângă legislația națională, studiul integrează analiza normelor internaționale privind dreptul la locuință, precum Pactul Internațional cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale (ICESCR), Comentariul General nr. 7 al Comitetului ONU privind evacuările forțate, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO). Cazuri relevante precum *Yordanova și alții v. Bulgaria* sau *Winterstein și alții v. Franța* sunt utilizate pentru a arăta că evacuările trebuie să fie ultima soluție, iar statele au obligația de a oferi alternative locative adecvate. În România, aceste standarde sunt adesea ignorate, iar evacuările se produc fără consultare prealabilă și fără soluții reale, ceea ce încalcă flagrant dreptul la locuire și principiile justiției sociale.

Lucrarea aprofundează aceste disfuncționalități prin analiza a trei studii de caz – Focșani (2010), Cluj-Napoca – Pata Rât (2010) și Eforie Sud (2013) – selectate pentru a evidenția forme diferite ale evacuării forțate și ale răspunsului instituțional. În Focșani, autoritățile au oferit locuințe sociale degradate, insuficiente și prost repartizate, fără implicarea reală a comunității afectate. În Cluj-Napoca, relocarea a vizat peste 1.500 de persoane mutate în apropierea unei gropi de gunoi, într-o zonă insalubră, fără acces adecvat la utilități. Cazul Eforie Sud este cel mai grav, implicând relocarea în condiții de izolare extremă, fără apă, electricitate sau infrastructură, ceea ce a dus la o criză umanitară. Aceste cazuri sunt analizate din perspectiva consecințelor sociale, juridice și simbolice, iar în toate trei se regăsesc tipare comune de discriminare instituțională, lipsă de transparență și marginalizare structurală.

Analiza pune în lumină și rolul societății civile, în special al organizațiilor neguvernamentale care au oferit sprijin juridic, social și umanitar comunităților afectate. În Cluj, intervențiile unor ONG-uri locale și internaționale au atenuat parțial efectele evacuării, spre deosebire de Eforie Sud, unde absența sprijinului extern a agravat traumele suferite.

Lucrarea evidențiază necesitatea de a include aceste resurse non-instituționale în reconfigurarea politicilor publice de locuire, mai ales pentru grupurile vulnerabile.

Concluziile acestor analize sugerează că evacuările forțate nu sunt simple incidente administrative, ci expresii ale unei forme de excludere sistemică și de rasializare a spațiului urban. Marginalizarea locativă este un fenomen activ care are loc la intersectarea dintre lege, economie și politici urbane, iar combaterea lui necesită o reformă profundă a modului în care statul înțelege responsabilitatea socială față de cetățeni săi.

Capitolul 2, intitulat *Aspecte metodologice*, prezintă în detaliu opțiunile epistemologice și abordările metodologice adoptate pentru realizarea cercetării. Am utilizat o metodologie de tip calitativ, având la bază studiul de caz extins, interviuri semi-structurate și observația participativă, completate în mod limitat de analiza documentară. Am făcut analiza aprofundată a trei studii de caz: evacuările forțate din Focșani (2010), Cluj-Napoca (Pata Rât, 2010) și Eforie Sud (2013), toate implicând comunități rome. Precizez că, dincolo de poziția de cercetător, am fost și actor implicat în apărarea drepturilor omului, având rol de jurist și monitor în mai multe dintre cazuri. Acest aspect, discutat în subcapitolul privind considerațiile etice, nu numai că mi-a facilitat accesul în teren, dar a permis și observarea directă a efectelor evacuărilor asupra comunităților afectate. Subliniez importanța relației de încredere cu respondenții și măsurile de protecție etică implementate: consimțământ informat, anonimizarea datelor, evitarea instrumentalizării politice a rezultatelor.

Capitolul 3 analizează cadrul legislativ național și internațional privind dreptul la locuire, plasând în centrul dezbaterii conceptul de justiție legală. Sunt analizate principalele acte normative din România privind locuințele (Legea nr. 114/1996, Legea nr. 448/2006, Codul Civil, Legea asistenței sociale) și este evidențiată lipsa unei legislații clare și coercitive care să protejeze în mod efectiv grupurile vulnerabile de evacuările forțate. Totodată, se analizează jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO), cu accent pe cauzele Yordanova și alții v. Bulgaria (2012), Winterstein și alții v. Franța (2013), Hirtu v. Franța (2019) și Lingurar și alții v. România (2019). Capitolul demonstrează că, în pofida existenței unui cadru legal teoretic robust, aplicarea sa este fragmentară și inegală, iar autoritățile naționale interpretează adesea formalist dreptul la locuință, fără a ține cont de obligațiile asumate prin tratatele internaționale.

Capitolul 4 are un caracter interdisciplinar și se concentrează asupra contextului social și politic al locuirii în România, în special în rândul comunităților rome marginalizate. Discut aici despre efectele proceselor de tranziție post-socialistă asupra sistemului locativ: privatizarea masivă a fondului de stat, retragerea statului din sectorul locuințelor sociale, creșterea

accentuată a prețurilor imobiliare și explozia inegalităților urbane. Sunt prezentate date despre chiriile medii în orașe mari precum Cluj-Napoca sau București, despre discrepanțele dintre mediul urban și cel rural și despre eșecul programelor guvernamentale (ANL, locuințe sociale, ajutoare pentru chirie). Analiza este consolidată prin date și surse reale (FRA, Banca Mondială, Amnesty International, Human Rights Watch, INS, ERRC), fiind evidențiate formele concrete de excluziune locativă a romilor: lipsa accesului la servicii, evacuări repetate, bariere administrative, discriminare instituționalizată. Sunt discutate, de asemenea, numeroase cazuri concrete: Ferentari, Prolog, Bacău, Chiajna, Baia Mare, Floreasca, evidențiind modul în care politicile urbane și lipsa intervențiilor sociale au contribuit la segregarea spațială a romilor și la perpetuarea sărăciei. Subcapitolul despre comunitățile rome marginalizate oferă o sinteză profundă a factorilor sistemici – istorici, politici și economici – care conduc la injustiție socială în domeniul locuirii.

Capitolul 5 este dedicat analizei hotărârilor judecătorești și a mecanismelor legale aplicabile în cazurile de evacuări forțate în România. Pun în lumină tensiunea dintre legalitatea formală a acestor măsuri și lipsa de echitate în aplicarea lor. Sunt analizate mai multe decizii judecătorești din instanțele naționale, inclusiv situații în care instanțele nu au reușit să ia în considerare drepturile sociale ale celor evacuați, acordând prioritate intereselor administrative sau dreptului de proprietate. Acest capitol demonstrează limitele sistemului juridic românesc în protejarea efectivă a dreptului la locuință și subliniază lipsa unor criterii clare privind relocarea și sprijinul post-evacuare. Sunt discutate și mecanismele contencioase disponibile, lacunele legislative privind obligațiile administrației publice locale și lipsa sancțiunilor eficiente pentru abuzuri. De asemenea, sunt prezentate și opinii ale experților juridici intervievați, care confirmă dezechilibrele sistemice în tratamentul aplicat comunităților vulnerabile.

Capitolul 6 cuprinde cele trei **studii de caz** aprofundate, care constituie partea empirică centrală a cercetării: Focșani, Cluj-Napoca (Pata Rât) și Eforie Sud. Fiecare caz este analizat pornind de la contextul socio-economic, acțiunea administrativă de evacuare, reacțiile comunității, acțiunile juridice și consecințele pe termen scurt și lung. În Focșani (2010), autoritățile au alocat un număr redus de locuințe sociale, multe dintre ele degradate, fără consultarea persoanelor afectate sau sprijin ulterior pentru reintegrare. Studiul de caz scoate în evidență formalismul instituțional și limitarea intervenției la soluții tehnice, ignorând aspectele umane și sociale.

În cazul **Cluj-Napoca**, relocarea forțată a peste 70 de familii rome din zona Coastei pe rampa de gunoi de la Pata Rât (2010) a generat un val de reacții din partea societății civile, ONG-urilor și presei internaționale. Persoanele au fost mutate fie în locuințe modulare cu dotări

minime, fie au fost forțate să-și construiască barăci pe terenuri contaminate. Studiul scoate în evidență dubla realitate a orașului: modernizare și dezvoltare imobiliară pentru unii, marginalizare și excludere pentru alții. Totodată, analizez inițiativele de solidaritate, campaniile pentru dreptate locativă și implicarea directă a unor organizații în susținerea comunității. Acest caz ilustrează în mod concret segregarea spațială și rasializarea politicilor de locuire urbană.

În **Eforie Sud (2013)**, evacuarea a peste 100 de persoane de etnie romă a fost decisă de administrația locală fără nicio formă de notificare sau consultare prealabilă. Persoanele au fost mutate într-un internat dezafectat, fără utilități, în condiții insalubre. Mai mult, primăria a inițiat acțiuni împotriva celor care au refuzat să părăsească spațiul public, invocând „siguranța locală.” Studiul scoate în evidență caracterul punitiv al acestei evacuări și lipsa oricărei forme de intervenție pozitivă din partea autorităților. Este discutată și decizia instanței care a confirmat caracterul abuziv al acțiunii, dar care nu a fost urmată de măsuri reparatorii semnificative.

Tabelul comparativ inserat în acest capitol permite evaluarea diferențiată a situației locative post-evacuare în cele trei cazuri. Indicatorii analizați – spațiile de relocare, accesul la utilități, intervențiile ulterioare și starea locuințelor – evidențiază clar discrepanțele între cazuri și modul în care discriminarea instituționalizată a afectat profund dreptul la locuire. De asemenea, sunt incluse mărturii extrase din interviuri, care oferă o dimensiune umană importantă analizei.

Concluziile tezei reflectă o analiză integrată și critică a evacuărilor forțate ca fenomen social, juridic și politic, înrădăcinat în mecanismele structurale de excludere ale statului român. Autorul demonstrează că evacuările forțate ale romilor nu sunt simple episoade izolate de aplicare a legii, ci expresii ale unui sistem care ignoră dimensiunea socială a dreptului la locuire și produce nedreptate în numele legalității. Discrepanța dintre legislația națională și standardele internaționale, dintre normele scrise și practicile administrative, dintre dreptul formal și realitatea socială, constituie nucleul criticii aduse de cercetare.

Analiza comparativă a celor trei cazuri – Focșani, Cluj-Napoca și Eforie Sud – evidențiază o paletă largă de practici administrative și decizii judiciare, dar toate împărtășesc lipsa unei abordări centrate pe oameni. Nicio autoritate locală nu a consultat comunitățile afectate, nu a planificat soluții durabile, nu a garantat accesul la servicii de bază și nu a sprijinit reintegrarea post-evacuare. Această lipsă de responsabilitate instituțională este însoțită, în multe cazuri, de o atitudine de învinovățire a celor evacuați, de excludere și de tratament discriminatoriu, mai ales în cazul persoanelor de etnie romă. Chiar și în instanță, deși unele decizii au recunoscut abuzurile, mecanismele reparatorii s-au dovedit ineficiente sau insuficiente.

Un aspect esențial subliniat de teză este că evacuările forțate au efecte structurale și de durată: ele destabilizează comunitățile, afectează accesul la educație, sănătate și muncă, sporesc dependența socială și perpetuează sărăcia intergenerațională. În acest sens, teza demonstrează că evacuările forțate nu sunt doar acte administrative sau juridice, ci practici de guvernare prin excludere, cu consecințe directe asupra calității democrației și coeziunii sociale în România.

Din perspectiva teoretică, teza contribuie la dezvoltarea unei perspective interdisciplinare în studiul evacuărilor forțate, combinând sociologia drepturilor omului cu analiza politicilor publice și teoria justiției sociale. Relația dintre justiția socială și cea legală, conceptualizată în primul capitol, este testată în practică prin analiza empirică a celor trei cazuri, iar concluzia este clară: fără echitate și fără intervenții publice centrate pe protecția celor vulnerabili, justiția legală devine un instrument de perpetuare a inegalității.

Din punct de vedere metodologic, cercetarea este una angajată și reflexivă. Ca autor, nu doar am observat fenomenele, ci am participat în cadrul lor ca jurist, monitor al drepturilor romilor și activist pentru dreptate locativă. Această implicare aduce un plus de autenticitate cercetării și permite accesul la experiențele trăite ale persoanelor afectate, conferind profunzime și relevanță datelor obținute. În același timp, recunosc limitele cercetării – în special legate de eșantionul redus sau de lipsa evaluării pe termen lung – fără a le minimaliza, ci dimpotrivă, formulând propuneri concrete pentru studii viitoare.

Teza propune, în final, un set de măsuri de reformă: crearea unui mecanism național de prevenire a evacuărilor forțate, reglementarea clară a obligațiilor administrațiilor locale, introducerea unor sancțiuni pentru nerespectarea dreptului la locuire, consultarea reală a comunităților afectate și consolidarea rețelelor de sprijin juridic și social. Aceste propuneri nu sunt doar recomandări academice, ci rezultatul unei cercetări aplicative, în teren, și al unei experiențe directe în apărarea drepturilor celor marginalizați.

Lucrarea contribuie substanțial la literatura academică românească și internațională privind dreptul la locuire, evacuările forțate și incluziunea romilor. Ea propune o lectură critică a relației dintre lege și echitate socială, dar și o viziune normativă asupra modului în care statul ar trebui să-și reformeze politicile locative și instituțiile pentru a deveni cu adevărat democratic, incluziv și just.

Bibliografie selectivă

• Bădiță, Cristina; Vincze, Enikő. (2019). Relocal Case Study Report: The Pata Cluj project – residential desegregation of the landfill area of Cluj-Napoca. Disponibil la: <https://relocal.eu/patacluj/>

- Baker, Alex. (2020). Eviction as Infrastructure. *City*, 24(1–2), 143–150.
- Bisailon, Laura. (2012). An Analytic Glossary to Social Inquiry Using Institutional and Political Activist Ethnography. *International Journal of Qualitative Methods*, 11(5), 607–627.
- Chelcea, L. (2015). The housing question in Socialist Romania: State, market, and society. *East European Politics and Societies*, 29(3), 611–630.
- Chelcea, Liviu. (2000). Grupuri marginale în zone centrale: gentrificare, drepturi de proprietate și acumulare primitivă postsocialistă în București. *Sociologie Românească*, (3-4), 51-68.
- Crenshaw, K. (1989). Demarginalizing the intersection of race and sex: A Black feminist critique of antidiscrimination doctrine, feminist theory and antiracist politics. *University of Chicago Legal Forum*, 1989(1), 139-167.
- Dicey, A. V. (1885). Introduction to the study of the law of the constitution. London: Macmillan.
- Dragoș Dincă; Cătălin Dumitrică. (2010). Dezvoltare și planificare urbană. București: Editura Pro Universitaria.
- Fraser, Nancy. (2007). Identity, Exclusion, and Critique. A Response to Four Critics. *European Journal of Political Theory*, 6, 305-338.
- Fuller, L. L. (1969). The morality of law (Rev. ed.). New Haven, CT: Yale University Press.
- Gavreliuc, Alin. (2011). Psihologie interculturală. Iași: Editura Polirom.
- Harvey, D. (2008). The right to the city. *New Left Review*, 53, 23-40.
- Hayek, F. A. (1960). The constitution of liberty. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Hoffmann, F.; Ringelheim, J. (2004). Par delà l'universalisme et le relativisme. La Cour européenne des droits de l'homme et les dilemmes de la diversité culturelle. *Revue interdisciplinaire des études juridiques*, 52, 109-140. Disponibil la: <http://www.dhdi.free.fr/recherches/droithomme/articles/ringelheimhoffman.htm>
- Matras, Y. (2002). Roma migrations and social exclusion. London: Palgrave Macmillan.
- Miller, D. (1999). Principles of social justice. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Morin, Edgar. (1999). Les sept saviors nécessaires à l'éducation du future. UNESCO.

• Petrovici, N. (2019). Speculative urbanism: The remaking of Cluj-Napoca in the post-socialist era. *Urban Studies*, 56(8), 1567-1583.

• Portes, Alejandro; Fernández-Kelly, Patricia; Haller, William. (2005). Segmented assimilation on the ground: The new second generation in early adulthood. *Ethnic and Racial Studies*, 28(6), 1000-1040.

• Portes, Alejandro; Rumbaut, Rubén G. (2001). Legacies: The Story of the Immigrant Second Generation. Berkeley, CA: University of California Press.

• Rawls, J. (1971). A theory of justice. Cambridge, MA: Harvard University Press.

• Sassen, S. (2014). Expulsions: Brutality and complexity in the global economy. Cambridge, MA: Harvard University Press.

• Stewart, M. (2012). The Gypsy ‘menace’: Populism and the new anti-Roma politics. London: Hurst & Company.

• Stroe, Miruna. (2011). Locuirea - între proiect și decizie politică. România între 1954-1966. București: Editura Simetria.

• Turculeanu, Ion. (2014). Procedura evacuării din imobilele folosite sau ocupate fără drept. Disponibil la: <https://www.unbr.ro/procedura-evacuarii-din-imobilele-folosite-sauocupate-fara-drept/>

• Vincze, Enikő. (2006). Social Exclusion at the Crossroads of Ethnicity, Gender and Class. A View through Romani Women’s Reproductive Health. Cluj-Napoca: Fundația Desire.

• Vincze, Enikő. (2007). Excluderea socială la intersecția dintre gen, etnicitate și clasă. Studiu de caz din Timișoara. Raport de cercetare. Cluj-Napoca: Fundația Desire.

• Vincze, Enikő. (2015). Glocalization of neoliberalism in Romania through the reform of the state and entrepreneurial development. *Studia Europaea*, LX(1), 125-151.

• Vincze, Enikő. (2015). Adverse incorporation of the Roma and the formation of capitalism in Romania. *Intersections. East European Journal of Society and Politics*, 1(4), 14-38.

• Vincze, Enikő. (2015). Processes and Effects of Post-Socialist Neoliberalization (Editorial). *Studia Europaea*, LX(1), 5-7.

• Vincze, Enikő. (2015). Theoretical potential of addressing the production of marginality at the crossroads of spatial exclusion and development (coautori: Attila Bartha și Tünde Virág). *Intersections. East European Journal of Society and Politics*, 1(4), 4-13.

• Vincze, Enikő. (2019). Racialized housing unevenness in Cluj-Napoca under capitalist redevelopment. *City*, 23(1), 1-22.

- Vincze, Enikő. (2020). Locuirea în Cluj-Napoca. Fondul locativ, dezvoltare imobiliară și evacuări. Cluj-Napoca: Editura Fundației Desire.
- Vincze, Enikő. (2022). Faces and Causes of Roma Marginalization: Experiences from Romania. Cluj-Napoca: Fundația Desire.
- Vincze, Enikő. (2023). The Struggle for Anti-racist Environmental and Housing Justice: A View from a Militant Research Project in Cluj, Romania.
- Vincze, Enikő. (2023). Racialized Labour in Romania: Spaces of Marginality at the Periphery of Global Capitalism.
- Vincze, Enikő. (2023). Roma racialization and housing unevenness in Romania across political economy regimes. In *The Political Economy of Extreme Poverty in Eastern Europe: A Comparative Historical Perspective of Romanian Roma*.
- Vincze, Enikő. (2023). The making of a racialized surplus population: Romania's labor-housing nexus.
- Vincze, Enikő. (2023). Expropriation and Exploitation in Racialized Capitalism: A Reply to Michael Dawson.
- Vincze, Enikő. (2023). Urban Landfill, Economic Restructuring, and Environmental Racism.
- Vincze, Enikő. (2023). ENHOJUST pentru justiție antirasistă de mediu și de locuire.
- Vincze, Enikő. (2023). COUNTERING ILLEGIBILITY: A Brief History of Forced Evictions in Postsocialist Romania.
- Vincze, Enikő. (2023). Manual de tactici de rezistență împotriva evacuarilor.
- Vincze, Enikő. (2023). Analiza situației romilor din comunități marginalizate din Baia Mare în contextul politicilor privind dezvoltarea, locuirea și munca.
- Vincze, Enikő. (2023). Residualized Public Housing in Romania: Peripheralization of 'the Social' and the Racialization of 'Unhouseables'.
- Wacquant, L. (2009). Punishing the poor: The neoliberal government of social insecurity. Durham, NC: Duke University Press.